

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Gebri Arabis Chimia

Geber

Lugduni Batavorum, 1668

Pars Secunda

[urn:nbn:de:bsz:31-95581](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-95581)

tuo, omnique infortunio & infelicitate obfessus, omnem hujus seculi consolationem & gaudium amittit, vitamque suam in inœrore absque commodo consumit. Studeas autem fili cum in operatione fueris, omnia signa quæ in qualibet operatione vel decoctione apparent, in mente tua recondere & sigillare, illorumque causas sedula lectione in nostris voluminibus investigare.

PARS SECUNDA,

In qua ponuntur rationes artem hanc negantium, deinde confutantur.

Divisio dicendorum.

CAP. VIII.

QUoniam in summa una hujus libelli nostri jam præmisimus tibi omnia impedimenta artis, & doctrinam tradidimus ad hujus artis adhærentiam sufficienter: Expedit modo secundum nostri propositi intentionem contra sophistas & ignorantés disputare: Primo ipsorum rationes & motiva ponendo, secundum quod præmisimus in principio hujus libri nos determinaturos esse: Dehinc vero eas omnes interimendo: & manifesta ostensione nil veritatis continere sapientibus probabimus.

Ratio-

*Rationes quibus moventur hanc artem
simpliciter negantes.*

CAP. IX.

Sunt autem diversi qui negant artem & destruunt. Alii simpliciter, alii ex datis & supponentibus illam reprobant. Qui vero simpliciter artem illam negant, taliter opiniones suas corroborant, dicentes: Quod enim distinctæ sunt rerum species & diversæ, & similiter distinctæ elementorum ad invicem in commixtione proportionibus ab ingenio humano ignotæ: Igitur commiscibilium proportionibus, quibus acquiritur forma rei & perfectio, ignoramus. Est enim asinus diversus ab homine in specie, quia multo diversam habuit elementorum in sui compositione proportionem sic & in cæteris rerum diversitatibus est inducere: ergo & in mineralibus. Ignota itaq; miscibilium proportione qua acquiritur forma & rei perfectio: quomodo & mixtum & miscendum formare scieimus? sed quia ignoramus Solis, Lunæ vel elementorum proportionem, igitur & formare ipsa ignorare debemus. Ex his igitur concludunt: Inutilis est ars ista & impossibilis. Similiter etiam aliter arguunt, magisterium nostrum interimentes: Dicunt enim, etsi proportio-

nes

nes elementorum ad invicem bene scires, modum tamen commixtionis naturalem illorum ad invicem ignoras, quod in cavernis & mineris & absconditis locis, hæc natura procreat; Ergo cum non solum mixtionis eorum ignoras, & hoc facere similiter ignoras. ³ Similiter iterum arguunt. Etiamli proportionem & commixtionem bene scires: calorem tamen, in commixtionis actione, quo mediante res perficitur, penitus ignorares. Certam enim habet caloris quantitatem qua metalla in esse deducit, cujus mensuram ignoras, similiter & alias naturæ causarum differentias agentium nescis, sine quibus non posset natura intentionem suam complere. His ergo omnibus ignoratis totus agendi modus hujus ⁴ magisterii ignorabitur. Amplius & alii arguunt, quod per experientiam videmus; nam plusquam mille annis hæc scientia ad prudentum aures pervenit, quæ si possibilis esset & vera, millefies jam foret inventa. ⁵ Similiter etiam cum philosophi non sint in suis voluminibus ausi eam tradere, nec in eis veritatem reperimus manifestam; satis per hoc est probabile, hanc ⁶ scientiam non esse. Similiter & multi hujus mundi principes thesaurum infinitum & philosophorum copiam habentes hanc artem adinvenire desideraverunt: non tamen ad hunc preciosissimæ artis fructum pertin-

pertingere potuerunt, hoc utique sufficiens
 argumentum est, quod ars hæc sit frivola
 & merum commentum. Similiter etiam 7
 In debilibus mixtionibus specierum sequi
 naturam non valemus: Alinum enim fingere
 ignoramus, & cætera similia, quarum
 inxitiones sunt debiles & manifesta quasi
 sensibus, quare & multo magis metallo-
 rum mixtionem quæ est fortissima fingere
 ignorabimus, quæ est etiam nostris sensi-
 bus & experiētiis, occultata penitus cujus
 signum est difficultas resolutionis elemen-
 torum ex ipsis. Similiter etiam non vide- 8
 mus bovem in capram transformari, nec
 aliquam speciem in aliam per aliquod ar-
 tificium reduci, quomodo igitur cum me-
 tallis differant specie, niteris ad invicem
 secundum speciem transformare, ut de tali
 specie talem speciem facias. Absurdum fa-
 ctis hoc nobis videtur, & à veritate illata ex
 principiis naturalibus semotum. Similiter 9
 etiam in millibus annorum natura metalla
 perficit, quomodo & tu in artificio trans-
 mutationis per annorum millia durare po-
 teris, cum vix annorum centum metam
 pertingere valeas. Si tamen ad hoc utique 10
 taliter responderes, quod non potest natu-
 ra perficere in maximo temporis spacio, in
 brevi per artificio nostrum implemus,
 quoniam artificio in multis naturæ defe-
 ctum complet. Dicimus tamen, adversarii
 nimi-

nimirum quia & hoc impossibile est, & in metallis specialiter, cum sint substantiæ five fumi subtilissimi, quæ temperata decoctione indigent, ut in seipsis secundum æqualitatem inspissetur humiditas propria, & non fugiat ab eis, & relinquat ipsa omni humiditate Mercuriali privata, qua malleationem & extensionem suscipiunt. Si igitur per artificium tuum volueris tempus decoctionis naturæ in mineralibus & metallicis corporibus abbreviare, oportebit per excessum caloris hoc facere, qui non adæquabit, sed potius humiditatem dissolvendo ex eorum corporibus dissipabit & destruet. Solus enim temperatus calor humiditatis est spissativus, & mixtionis perfectivus, non ignis excedens. Similiter etiam esse & perfectio datur à stellis, tanquam primis perficientibus & moventibus materiam generationis & corruptionis, ad non esse, & esse specierum. Hoc autem fit subito, & in instanti, cum pervenit una stella aut plures, ex motibus, ad situm determinatum in firmamento, à quo datur perfectionis esse, quia unaquæque res ex certo situ stellarum acquirit sibi in momento, & non est solummodo unus situs, imo plures, & sibi invicem diversi, quemadmodum ipsorum effectus sunt diversi. Et horum diversitatem & distinctionem ab invicem pernotare non possumus, cum nobis sint incogniti

cogniti & infiniti Quomodo ergo supple-
 bis defectum in opere tuo ex ignorantia
 diversitatum situum stellarum ex motu ea-
 rum, & tamen si situm unius aut plurium
 stellarum certum, quo datur in metallis
 perfectio, scires, non tamen opus ad inten-
 tionem tuam perficeres. Non est enim ali-
 12
 cujus operis præparatio ad suscipiendum
 formam per artificium in instanti, sed suc-
 cessiva, ergo operi non dabitur forma, cum
 præparatio non fit in instanti. Similiter 13
 etiam in rebus naturalibus iste est ordo,
 quod facilius est eas destruere quam con-
 struere, sed vix aurum possumus destruere,
 quomodo igitur & construere præsumimus?
 Præter has igitur rationes sophisticas, &
 alias his minus apparentes credunt hanc
 artem divinam interimere. Prædictæ om-
 nes sunt persuasiones & argumentatio-
 nes sophistarum, artem nostram simpliciter
 negantium. Rationes vero eorum qui ex
 suppositione artem negant, ponam cum
 destructionibus suis in sequentibus. Dehinc
 vero, ad harum interemptions nunc posi-
 tarum transeundum à nobis erit, prius pon-
 entibus, super his veram intentionem, ad
 hujus operis complementum.

Occu-

Occupatio fieri nec posse nec debere ut ars naturam in omnibus proprietatum differentis imitetur: Et quaedam de principis metallorum erudita.

CAP. X.

Dicimus autem quod hæc principia, super quæ natura ipsa suam fundat intentionem, sunt compositionis fortissimæ, & sunt sulphur & argentum vivum, ut dicunt quidam philosophi. Quia igitur sunt fortissimæ & durissimæ compositionis, difficillimæ sunt resolutionis, quia inspissatio eorum ad invicem & induratio taliter, quod fiat in eis concussio & extensio per mallei compulsione[m] absque confectione, non est nisi per hoc, quod humidum viscosum, in ipsorum ad invicem commixtione salvatur per successivam & diuturnam inspissationem, & temperatissimam in minera decoctionem. Sed regulam tibi tradimus generalem, quod non fit inspissatio alicujus humidi, nisi prius fiat ex eodem partium subtilissimarum exhalatio, & partium magis crassarum conservatio: Ita quod sit humidum in mixtione superans siccum, & quia vera commixtio siccæ & humidi est, ut humidum contemperetur à sicco & siccum ab humido, & fiat ex eis sub-

substantia una suis partibus omnino homoeomera & temperata, habens medium inter durum & molle, & extensiva in confusione. Hoc autem non fit nisi per diurnam commixtionem humidum viscosum, & subtilissimæ terræ ad invicem per minima, quousque humidum idem cum sicco, & siccum idem cum humido fiat. Sed hujus substantiæ subtilis non fit resolutio subita, imo valde paulativa, & in multis millibus annorum. Et hoc ideo quod uniformis est illorum principiorum substantia, si ergo subito fieret talis resolutio, cum non differat humidum à sicco, propter fortem eorum mixtionem, resolveretur utique humidum cum sicco, quare totum in fenum evanesceret, nec separari posset humidum à sicco in resolutione, propter fortem unionem quam habent ad invicem. Hujus utique videmus manifestam experientiam in spiritu sublimatione, quod cum in eis per sublimationem fiat subita resolutio, non separatur humidum à sicco nec siccum ab humido, ita ut dividantur in partes totalis commixtionis eorum, sed tota ascendit eorum substantia, aut parum de eorum componentibus dissolvitur. Resolutio ergo humidum subtilis fumosi successiva & æqualis, est causa inspissationis metallorum. Hanc autem inspissationem, facere non possumus per hunc modum

dum

dum naturæ : Ergo in hoc sequi naturam non valemus. Non enim possumus naturam in omnibus proprietatum differentiis imitari, ut supra in præfatio hujus libri explanavimus. Nostra igitur intentio non est in illis principiis omnino naturam sequi, nec in proportionem commiscibilium elementorum, nec in modo mixtionis ad invicem ipsorum, nec in administratione hujus caloris naturæ metalla inspissantis sicut natura operatur. Cum hæc omnia sint nobis impossibilia & penitus ignota. Restat ergo rationes sophistarum interimere, hanc excellentissimam artem negantium.

Confutatio rationum artem simpliciter negantium.

C A P. X I.

SI dixerint ergo nos proportionem elementorum, & modum mixtionis eorum ad invicem, etiam æquationem caloris metalla inspissantis, causasque alias multas, & accidentia naturæ actionem sequentia, ignorare, Concedimus eis utique, sed propter hoc scientiam nostram divinam non interimunt, quod nec scite volumus hæc, nec possumus, nec ad opus nostrum possunt pervenire. Sed aliud ad hoc nobis principium assumimus, aliumque generationis

tionis metallorum modum, in quibus sequi naturam possumus. Si vero dixerint, etiam philosophos & principes hujus mundi hanc desiderasse scientiam, & ipsam non invenisse: breviter respondemus, eos mentiri, quoniam & quosdam principes (licet paucos) & maxime antiquos, & sapientes, in nostro tempore repertos, jam ex sua industria, hanc constat indagasse scientiam, sed talibus nec ore nec scriptis eam tradere voluerunt, cum indigni sint. Ergo quia non viderunt aliquos hanc scientiam possidere, cecidit super mentes illorum error, ut aestiment, nullos hanc invenisse scientiam. Ad hoc etiam si arguant phantastice, asserentes, impotentiam nostram non posse saltem in debilibus mixtionibus naturam imitari: sicut in mixtione asini vel bovis, Ergo similiter nec in fortibus; respondemus quod in arguendi modo ipsorum non cadat necessitas, qua coartemur artem nostram non esse concedere, quia tales à simili, vel à minori ad majus suam corroborant phantasiam & errorem in quibus non continetur necessitas, sed contingentia ut in pluribus. Ostendemus quoque per aliam viam demonstrando, illos nullam assignare apparentem similitudinem inter debilem mixtionis compositionem animalium, & mineralium firmam ac fortem. Et hoc ideo, quoniam in animalibus

bus

bus & aliis viventibus, in quibus compositio est debilis, non est perficiens solum proportio, nec miscibilia proportionis, nec qualitas miscibilium, nec commixtio quæ sequitur ex illarum actione ad invicem & passione, quæ est ex aggregatione illarum primarum qualitatum: Sed est anima, secundum opinionem plurium, quæ est ex occultis naturæ, sive ab essentia quinta, vel à primo motore: Et hoc etiam secundum sententiam plurium dicimus, & hujus occultum ignoramus. Ideo hæc talia, licet in eis sit debilis mixtio, perficere nescimus, quia perfectivum, quod est anima, infundere ignoramus. Per hoc utique patet, quod non perficiamus bovem vel capram: sed ex defectu infusionis animæ. Quoniam sicut debilem & magis debilem, sic etiam fortem & magis fortem compositionem facere, viam & cursum naturalem imitantes, secundum artificium nostrum sciremus. In metallis igitur perfectio minor est quam in eis, & versatur illorum perfectio magis circa proportionem & compositionem, quam circa aliud. Ideo cum in eis minor sit perfectio quam in aliis quæ narravimus, liberius hæc perficere possumus, illa vero non. Diversificat ergo Deus altissimus & gloriosus perfectiones ad invicem multiformiter. Nam in quibus compositio, quæ est
 fectua-

secundum naturam, fuit debilis: In illis majorem & nobiliorem perfectionem posuit, quæ est secundum animam: Sed quædam fortioris condidit compositionis & firmioris, sicut lapides & mineralia: verum in eis posuit minorem perfectionem & ignobiliorem, & quæ est mixtionis modo. Patet itaque, quod non est bona illorum similitudo, quoniam non ignoramus bovem vel capram formare ratione compositionis, sed formæ perfectivæ, quoniam perfectio in bove vel in capra nobilior & magis occulta est, quam quæ in metallo consistit. Si 4 autem aliter arguant, quoniam non mutatur species in speciem; dicimus eos mentiri iterum, sicut consueverunt sapius, quod & species mutatur in speciem, secundum hunc modum: quod individuum unius, in alterius speciem manifeste mutatur. Videmus namque vermem naturaliter & per artificium in muscam mutari, & vitulum strangulatum in apes, & frumentum in lolium, & canem strangulatum in vermem per ebullitionis putrefactionem. Sed hoc nos non facimus, facit autem natura, cui administramus. Sic etiam metalla non transmutamus, sed natura, cui per nostrum artificium ingeniosum administramus, materiam præparamus & viam disponimus, quoniam ipsa per se semper operatur, nos vero administratores ejus sumus. Et si per 5 aliam

aliam rationem taliter arguunt, & suam
 corroborant sophistice opinionem, quod in
 millibus annorum natura metalla perficit,
 tu vero millibus perdurate non potes: Di-
 cimus quod natura super principia sua se-
 cundum opinionem antiquorum philo-
 sophorum, agens perficit in millibus an-
 norum; sed quia principia illa sequi non
 valemus, ideoque sive in millibus anno-
 rum, sive in pluribus sive in paucioribus,
 vel momento, hæc natura perficiat, non te-
 net illorum persuasio. Quod autem in
 principiis imitari naturam non possumus,
 jam ex præcedenti negativo sermone ab-
 breviato determinavimus, & completiori
 sermone in subsequenti demonstrabi-
 mus. Secundum tamen opinionem aliquo-
 rum prudentium & perspicacium, intentio-
 nem suam subito natura perficit, scilicet
 una die vel breviori tempore. Et si hoc ve-
 rum sit, non tamen valemus in principiis
 naturam imitari, quod manifestius osten-
 sione sufficiente probavimus; residuum ta-
 men hujus quæstionis confitemur, quoniam
 totum verum esse concedimus. Et si dicant
 quod à certo situ unius vel plurium stella-
 rum, datur metallorum perfectio, & esse
 vel non esse quam ignoramus. Responde-
 mus nos, hunc situm & motum nos non
 curare, nec etiam ut illum sciamus necessa-
 rio requiri; Quoniam non est species ali-
 qua

qua generabilium & corruptibilium, quin ex individuis ejus quotidie & in omni instanti fiat generatio & corruptio. Et ideo patet, quod omni die situs talis stellarum est bonus & perfectivus quarumlibet specierum individuorum, & corruptivus similiter. Non ergo expedit necessario artificem stellarum situm expectare, licet esset utile, quod sufficit solum viam naturæ disponere, & administrare ut & ipsa, quæ sagax est, disponat sitibus convenientibus, mobilium corporum. Nihil enim potest natura perficere sine motu & situ mobilium. Unde si naturæ artificium disposueris, & consideraveris, quæcunque ex contingentibus hujus magisterii fuerint debite, perficietur sub debito situ per naturam sibi convenientem, absque consideratione illius. Cum enim videmus vermem ex cane vel alio animali putrescibili deductum in esse, non consideramus immediate situm stellarum, sed dispositionem aëris circumstantis, & alias causas putrefactionis perfectivas, præter illum. Et ex tali consideratione sufficienter scimus vermes secundum naturam in esse producere. Natura enim sibi invenit convenientem situm, licet à nobis ignoretur. Et si dicant perfectionem in instanti dari, & præparationem nostram non in instanti fieri, & concludunt ex hoc, non perficietur per artificium, ergo

B

AES

ars est nulla : Dicimus capita illorum esse vacua ratione humana , & magis illos bestiis quam viris assimilari. Concludunt enim ex præmissis , nulla se habitudine ad id quod illatum est habentibus. Tantum ergo tenet hæc argumentatio , Asinus currit, ergo tu es capra , quantum & ipforum. Et hoc ideo : Quoniam etsi non fiat præparatio in instanti , non prohibetur tamen hoc , quod forma vel perfectio non possit præparato dari in instanti. Non enim præparatio est perfectio , sed habitatio ad suscipiendam formam. Si dicunt etiam, quod 9 facilius est res naturales destruere , quam componere ut ædes uno die possimus destruere , & vix centum diebus extruere , sed secundum eos aurum destruere non possumus : Multo ergo minus componere poterimus. Respondemus eis taliter, quod ipsi in hoc non concludunt de necessitate , quæ coartemur credere , aurum non posse constitui. Nam cum difficulter destruitur, difficilius construitur , non autem impossibile est , illud posse constitui , hujus autem assignamus causam , qui fortem habuit compositionem , ideoque difficiliorem habuit resolutionem, propterea difficulter destruitur. Et hoc est quod facit eos opinari, impossibilem esse ejus constructionem , quia destructionem artificialem ex cursu nature ignorant. Probaverunt forte, quod sit for-

tis compositionis, sed quam fortis fortitudinis compositionis sit, non probaverunt. SuffICIENTER utique tibi charissime fili, sophistarum phantasias attulimus. Restat ergo ex quo te attentum promissione fecimus, secundum viam promissionis, ad ea quæ determinanda sunt ex rationibus artem negantium à datis, transire, tum ad ea venire determinanda, quæ sunt principia de intentione naturæ, quorum essentiam nos oportet disputare sufficientius in sequentibus. Post illam vero determinationem etiam de ipsis sermonem faciemus, quæ sunt principia magisterii nostri. In prima tamen traditione singularem de unoquoque principiorum faciemus sermonem, in sequenti vero universalem. Ex nunc etiam vero ad præsens rationes negantium à datis, & ipsarum interemptiones imprimis afferamus.

Diversæ opiniones eorum qui artem esse supponunt.

CAP. XII.

Hanc itaque artem supponentes, multiplices intentione diversa fore comperimus. Alii quidem in spiritibus, alii vero in corporibus: Alii in salibus & aluminibus, nitris & boracibus: Alii vero in omnibus rebus vegetabilibus hanc inveniri

B z

artem

artem affirmant. Ex his autem omnibus hi secundum partem bene, & secundum partem male, hi vero secundum totum male hoc divinum magisterium ponentes, tradiderunt illud posteris suis. Ex ipsorum autem multiplicitatibus errorum difficulter & laboriose, conjectura longa, & tædiosa experientia, multorumque sumptuum interpositione, nos veritatem collegisse contigit, & illorum error per nostræ mentis dispositionem & rationem sæpissime militavit, & quasi desperationem adduxit. Blasphemati sint ergo in æternum, quia blasphemias & maledictionem posteris reliquerunt ex erroribus suis, quibus philosophantes perfuderunt, & non veritatem, sed Diabolicam instigationem potius post mortem eorum dimiserunt. Et ego blasphemandus sim, nisi errores illorum corrigam & veritatem in hac scientia tradam totalem, prout melius expedit huic magisterio nobilissimo. Hoc enim magisterium occulto sermone omnino non indiget, nec etiam manifesto penitus. Trademus igitur ipsum sermone tali, quem latere prudentes non accidat, mediocribus tamen profundissimus erit, fatuos autem miserabiliter excludet hac eadem nostra traditione. Redeuntes igitur ad propositum, dicimus quod qui in spiritibus hanc artem esse posuerunt, diversi sunt, & hoc multipli-

ter.

ter. Alii autem in sulphure & huic affini arsenico, alii vero in marchasira, Alii in Tutia, alii in magnesia, & alii in sale Ammoniaco. Qui vero ipsam in corporibus posuerunt, similiter sunt diversi, alii enim in Saturno, alii in Jove, alii in quolibet aliorum corporum esse affirmarunt, alii vero in vitro, alii in gemmis preciosis, & alii in diversitate aluminum, nitrorum, & boracium, alii vero in omni genere vegetabilium ipsam inveniri assignarunt, & illorum unicuique supponenti alius est adversarius, secundum suam suppositionem. Et his adversans credit se arti simpliciter adversari. Et ut plurimum utraque secta vacua rationibus est.

Rationes negantium à datis: artem in sulphure suppositam.

CAP. XIII.

Qui igitur artem hanc in sulphure supposuerunt inveniri, in sulphure laborem impenderunt, & ignorantes ejus preparationis perfectionem, ipsum magisterium diminutum reliquerunt. Crediderunt enim solam mundationem & purificationem in ipso, perfectionis fore complementum. Hoc autem per sublimationem fit, ideoque adductum est intentioni eorum, ut existiment quod sola sublimatio in sulphure,

phure, sit perfectio præparationis in ipso, & hoc idem in suo compari videlicet in Arsenico autumantes dixerunt. Venientes igitur ad projectionem, quæ est ad alterationis intentionem, viderunt illud adui & evanescere in fumum, & modicam in corporibus moram protrahere, & ipsa corpora relinqui, ab eis fugiendo, & invenerunt ipsa corpora magis immunda, quam prius extiterunt, ante projectionem illius medicinæ. Quia ergo viderunt hanc delusionem in operis complemento, & longissimis temporibus, ex solo sulphure hanc scientiam reperiri, in illorum pectoribus fuerat revolutum, & cum in illo non invenissent, arguunt non posse in alio hanc inveniri, quare cum nec in hoc nec in alio hæc sola præparatione inveniatur, arguunt nusquam posse inveniri, & eam non esse.

Confutatio precedentium.

CAP. XIV.

Respondentes autem eis breviter dicimus, eos in hoc magisterio minime sapere veritatem: Quia supponunt solum sulphur vulgi esse materiam nostram, & si vera hæc esset suppositio, tamen in modo præparationis sunt decepti, quia solam sublimationem sufficere crediderunt. Sunt enim tanquam pueri, ex principio nativita-

tis suæ usque ad senectutem in domo conclusi, non putantes mundi latitudinem extendi ultra suæ domus latitudinem vel ultra quam oculo possit conspici. Non enim hi in multis lapidibus & aliis rebus laborem adhibuerunt. Manus enim suas à multis laboribus & experièntiis tædiosis abstraxerunt. Ideoque non potuerunt sentire ex quo materia nostra eliciatur & ex quo non. Ex quo autem manus suas etiam à laborum copia excusaverunt, quis laborum perfectivus sit, vel non, merito ignorare debuerunt. Sed quare fuerit opus illorum diminutum, dicimus, quia ad urentiam in sulphure dimiserunt, & fugam, quæ non solum non perficit, verum etiam dissipat & destruit.

*Rationes negantium artem in Arsenico
suppositam, earumque confutatio.*

CAP. XV.

Alii vero in eodem & suo compare arsenico hanc medicinam inveniri existimantes, & profundius speculantes, non solum per sublimationem mundaverunt sulphureitatem: Verum etiam remove conati sunt terrestitatem, relicta tamen in illo fuga. Ad quorum projectionem similiter delusio supervenit, quia non adhæsit firmiter in ipsis corporibus, sed successive

B 4

& pau-

& paulatim evanuit in fumum, relicto corpore in priori sua dispositione. Et hi similiter scientiam arguerunt interimentes ut primi. Et eisdem ut primis respondentes artem affirmamus, quod eam scimus, vidimus & veritatem propriis manibus tetigimus.

Rationes negantium artem suppositam in Sulphure, argento vivo, tutia magnetica, marcasita, sale ammoniaco, earumque confutatio, &c.

CAP. XVI.

Alii quidam profundius in ipso viderunt, mundaverunt illud, & ejus fucam & adustionem abstulerunt, & factum est eis fixum, terreum & mortuum, nullam dans fusionem bonam, sed solam vitrificatorem: & ideo non potuerunt hac medicina in projectione corporibus permisceri, & per consequens nec alterare. Ideoque arguunt ut primi, & eisdem respondeamus sicut primis, quia opus diminutum & detruncatum reliquerunt, nec illud ex sua ignorantia complere sciverunt. Ingressionem enim quæ est perfectionis ultima, inquirere nescierunt. In omnibus similiter spiritibus aliis est idem modus præparationis & defusionis, nisi quia in argento vivo & tu-

& turia excusatur à majori labore, qui est ex remotione adustionis. Hæc enim sulphureitatem & combustibilitatem adustibilem non habent, sed solam fugam & terreitatem immundam. Magnesiæ vero & marchesitæ omne genus sulphureitatem habent, plus tamen marchesita : minus vero magnesia : fugam tamen omnes habent, plus tamen argentum vivum, & sal ammoniacum, minus vero sulphur; adhuc vero minus suum comparat arsenicū, & adhuc minus marchesita, quinto vero & magnesia minus illa, sexto vero & ultimo minime omnium turia. Utraque tamen fuga participat : alia tamen plus, alia vero minus : & ideo propter illorum fugam spirituum, cuidam supervenit experimentatori delusio vehemens, in illorum operationibus præparationum & ipsorum projectionibus similiter. Ideoque & ipsi arguunt & interimunt ut in sulphure supponentes, & eisdem ut in sulphure supponentibus respondemus.

Rationes negantium artem suppositam in spiritibus una cum corporibus figendis.

CAP. XVII.

Sunt autem alii intendentes in experientis qui voluerunt spiritus in corporibus figere, nulla alia præparatione

B 5 huic

huic præveniente : sed eisdem delusio similiter mœrorem , & angustias attulit , & desperationem , & coacti sunt ex eo , hanc scientiam contemnere & contra ipsam arguere. Est autem turbationis illorum ac credulitatis causa hæc , quod in fusione corporum per ignem , spiritus corpora illa relinquunt , nec eis adhærent firmiter : imo asperitatem ignis fugiunt , permanentibus in ea solum corporibus : quoniam pressuram impietatis ignis illi compati propter fugam non possunt , quæ ab eis non est ablata. Accidit similiter & quandoque delusio alia , quia & cum iisdem corpora ignem effugiunt : & ratio est hæc , quia cum non fixi spiritus corporum profundo inseparabiliter adhæserunt , spiritibus fugientibus necesse est corpora secum elevare : quoniam volatilis summa , summam fixi superat. Unde & similiter ut primi arguunt , & similiter ut primis , eis respondemus. Tota ergo illorum reprobatio & error hic est. Si corpora , filii doctrinæ , vultis convertere seu transmutare , tunc si per aliquam materiam fieri hoc possibile sit , per spiritus solos contingere necesse est : Sed spiritus non fixos corporibus utiliter adhærere vel adjungi non est possibile , ut supra diximus : imo fugiunt & corpora inalterata & immunda relinquunt. Ipsos autem fixos non est possibile ingredi , cum sint ter-

rea

reæ naturæ, quæ non funditur : & licet inclusi corporibus propter debilem ignem fixi apparent , non tamen sunt , quia in ignis expressione aut ab ipsis corporibus aufugiunt ipsis manentibus , aut ambo simul recedunt. Cum igitur in materia propinqua & magis affini , nullis modis hanc artem invenire sit possibile : in magis ergo remota minus invenietur , ergo nusquam. Responsio utique nostra hæc est : quoniam quod scibile circa hoc est , non totum sciunt : ideo nec operatum totum inveniunt. Consequentis igitur vitium per insufficientiam ponunt ipsorum eorum robur.

De negantibus artem in corporibus suppositam. Et primo in plumbo albo, stanno seu Iove, & eorum confutatio.

CAP. XVIII.

Quidam autem hanc artem posuerunt in corporibus : cum autem ad opus pervenerunt delusi sunt existimantes plumbum utrunque lividum scilicet & album , albedine non pura multum naturæ solis & lunæ assimilari & approximare : lividum quidem multum solis, lunæ vero parum, album vero lunæ multum , soli vero parum.

*Rationes negantium artem suppositam in
plumbo albo, quod stannum vulgo di-
cunt.*

CAP. XIX.

FA propter horum aliqui autumantes
seu Jovem, multum lunæ assimilari,
stridore, mollitie, & liquefactionis velo-
citate solummodo differentem, credentes
ex superfluitate suæ humiditatis liquefa-
ctivum esse facile, & molle similiter, ex
substantia vero fugitiva argenti vivi in ipso
stanno inelusa stridorem possidere: expo-
suerunt illud igni, & calcinantes ipsum te-
nuerunt in igne, quem potuit tolerare
quousque album factum est in calce sua,
quem postea volentes reducere, non potue-
runt: sed æstimarunt, reductionem ejus
impossibilem fore. Et horum aliqui cum
maxima expressione reduxerunt ex illo ali-
quid licet modicum, & stridorem & molli-
tiam ut prius in illo invenerunt, similiter
& liquefactionis velocitatem. Crediderunt
igitur hoc impossibile per viam hanc, &
adducti sunt in incredulitatem, ut putent
artem indurationis illius inveniri non pos-
se. Horum vero aliqui diutius operi insti-
terant, calcinaverunt, & reduxerunt, &
iterum scoriam illius subtrahendo cum ma-
joris ignis expressione calcinaverunt & re-
duxerunt:

duxerunt : & hoc sæpe reiterantes , viderunt illud induratum atque sine stridore. Quia ergo velocitatem liquefactionis omnino removere non potuerunt , erravit mens illorum , & existimaverunt ad illud non posse perveniri. Horum itaque & alii volentes eidem duritiem & retardationem liquefactionis cum admixtione durorum corporum præstare , similiter in delusionem ceciderunt , quia fregit illis omne corpus ei adjunctum & admixtum, nec juvit in hoc ulla præparatio. Ideoque cum neque cum duris, (corpus admixtum) neque ignis operatione illum perficere potuerunt, excusaverunt se de longa mora inventionis hujus magisterii, quia eam impossibilem crediderunt & dixerunt : per hoc & contra artem arguentes instanter, posuerunt illam non esse. Alii vero horum addentes multa & varia medicamina , viderunt illa nullam immutationem facientia, nec ei convenientia, sed potius corruptentia & contra illorum propositum agentia , & ideo libros abjecerunt, & capita rectorserunt, & artem esse frivolam dixerunt. Quibus obviantes respondeimus responsione prima, quod & in materia & in præparatione erraverint.

Ratio-

*Rationes negantium artem in plumbo
suppositam.*

CAP. XX.

EUndem est in plumbo reperiri illu-
sionis modo, solo excepto, quod
corpora non frangit, & quod citius Jove-
redit à calce sua: lividitatem attamen
suam remove non possunt quia igno-
rant: ideoque illud dealbare non possunt
dealbatione bona, nec per suam phanta-
siam potuerunt illud stabilibus corporibus
firmiter unire & associare: quin continge-
ret illud per fortem ignis expressionem se-
parari de commixto. Et quod maxime de-
cipit tales in Saturni præparatione est,
quod post duas reductiones à calce sua
nullam duritiem suscipit, sed majorem
potius molliciem quam prius habuerit, &
in aliis similiter non viderunt illud emen-
dari differentiis. Et ideo cum in ipso, pu-
tantes propinquius & melius inveniri
seientiam hanc, & non invenerunt, cogun-
tur per hoc credere & argumentari artem
non esse, sed delusionem, & ideo peccant hi
ut priores. Et his respondemus, ut alii.

Ratio

*Rationes negantium artem in mixtione
corporum durorum cum duris, & mol-
lium cum mollibus.*

CAP. XXI.

Alii vero componentes dura cum duris, mollia cum mollibus propter convenientiam, voluerunt corpora à se invicem transmutari & transmutare: Et illud non potuerunt propter suam insufficientiam; ut permiscentes Solem vel Lunam cum Venere vel alio unoquoque metallorum, non viderunt illa in Solem vel Lunam transmutari transmutatione firma & vera, quin contingat per ignem expressione forti unumquodque illorum corporum imperfectorum à commixtione separari & comburi, remanente corpore perfecto, vel ad priorem sui naturam redire. Quædam vero ex eis plus durant in commixtione: quædam vero minus, ut à nobis sufficienter determinatur in sequentibus. Hæ itaque omnes delusiones supervenientes propter ignorantiam, faciunt hos tales de hac arte omnino diffidere, & illam arguere non esse. Alii autem ex eis profundius super hoc inquirentes, ingeniati sunt & viam voluerunt invenire, ut dura mollibus unirent, & ea subtiliter indurarent, & perfecta cum imperfectis ad perfectionem reducerent, ut
gene-

generaliter à se invicem transmutarentur & transmutarent, transmutatione firma & vera. Et ideo hi voluerunt similitudinem & affinitatem illorum invenire, tam per medicinas quam per ignis administrationem, attenuando grossa & dura, sicut Venerem & Martem, & inspissando subtilia, sicut est Jupiter & suus compar Saturnus. Et credentes hanc administrationem perficere, delusi sunt in hac commixtione corporum, vel quia totum omnino frangibile fecerunt, vel quia molle non alteratum fuit à duro: vel nimis durum non alteratum à molli. Et sic convenientiam non invenerunt: & ideo ut priores artem condemnaverunt & negaverunt.

Rationes negantium artem, in extractione animæ suppositam, vel ignis regimine.

CAP. XXII.

Alii vero adhuc magis profunde speculantes alterare voluerunt corpora cum animarum suarum extractione: & cum illa extracta anima, alia omnia alterare. Hoc autem non potuit eorum experientia perficere, sed delusi fuerunt de intentione sua, & propterea astimarunt artem non posse inveniri. Alii vero solo igne corpora perficere conantes, delusi in operatione

ratione sua fuerunt : quia ad illud pervenire nescierunt. Et hi similiter eam ex hoc non esse putaverunt, quibus omnibus obviamus ut prius.

Rationes negantium artem in vitro & gemmis suppositam.

CAP. XXIII.

Qui autem in vitro & gemmis ipsam posuerunt : cogitaverunt per vitrum & gemmas in corporibus alterationes reperire : & hi similiter in opere delusi sunt, quia non alterat quod non ingreditur. Constat autem quod vitrum & gemmæ non ingrediuntur, quia non funduntur fusione recta, ideoque non alterantur corpora ab eis. Sed et si conati sunt vitrum cum illis unire, cum vix hoc possit, non tamen propositum habent : quoniam vitrum ex corporibus faciunt. Et propter hoc hunc errorem æstinant super totam artem cadere, & sic eam arguunt non esse. Quibus omnibus respondemus, eos operari in non debita materia : ideoque indebite terminantes, non possunt ad suam intentionem pervenire, hancque artem ex suis erroribus interimere.

Ratiq-

Rationes negantium artem in mediis mineralibus vel vegetabilibus vel quarumcunq; rerum commixtione suppositam.

CAP. XXIV.

Sunt & alii supponentes eam artem inveniri in salibus & aluminibus, nitris & boracibus. Possunt quidem illi in his experiri: sed veram artem inveniri minime putamus in eis. Ideoque si post suam experientiam paucam utilitatem transmutationis inveniunt, scilicet solvendo, coagulando, affando & multipliciter operando, tamen remota est valde & maxime laboriosa. Alii autem imitantes dicta antiquorum philosophorum, qui hanc in omnibus vegetabilibus inveniri affirmant: Et tales qui eam in omnibus vegetabilibus ponunt, possibile quidem ponunt, sed non eis, quoniam potius in vita sua deficerent, quam ad suam intentionem perveniant. Ideoque si tales artem in solis vegetabilibus nunquam inveniunt, artem nullis laboribus inveniri posse argumentari non licet. Omnes autem prius dicti errantes unam materiam suam posuerunt & nullam aliam supposuerunt præter illam. Et hi quidem jam redarguti sunt omnes. Alii vero multi, & quasi infiniti harum rerum omnium compositionem, aut quarundam sub diversa

propo-

proportione facientes, tam scienter quam ignoranter incedunt, & error illorum usque in infinitum extenditur: quoniam infinita est diversitas rerum commiscibilium, & similiter infinita est diversitas proportionis illarum ad invicem: & sic ex his ambabus infinitatibus necesse est eos infinite errare, aliquando ex superabundantia, aliquando ex diminutione: & in his possibilis est correctio, dum tamen in vera materia inchoaverint. Nos autem longitudini sermonem, & prolixitati scripturæ parcentes, super infinitis insistere nolumus: quoniam doctrinam utilem trademus brevibus locutionibus, ex quibus quilibet sapiens quam evidenter infinitatem suorum errorum poterit emendare, & illos tales in eorum erroribus infinitis corrigere. Nunc vero prius naturalia principia discutiemus & definiemus, secundum omnes rationes & causas eorum, prout melius expediet huic magisterio divino: ut ex principio te attentum fecimus, & commemoratione illorum.

T E R.